

BRUSSEL: COMPLEXE HOOFDSTAD (VAN ONDERBESCHERMING)

Bart Van Walle

Op de foto onderaan dit artikel zie je een man die een paraplu omhoog houdt. Een paraplu die hem beschermt wanneer het weer wisselvallig is of onverwachts omslaat en druppels naar beneden vallen. Ook in het leven is het soms wisselvallig en kan een tegenslag plots opduiken. Dan hebben we nood aan bescherming, aan een paraplu die ons beschermt tegen die plotse gebeurtenissen. De vraag is of iedereen wel zo'n paraplu heeft en of de kwaliteit ervan bij iedereen even goed is? Feit is dat met een armoederisicopercentage tussen de 27 en 40% Brussel de trieste koploper is in ons land wat armoede betreft. Er zitten grote gaten in de paraplu van onze sociale bescherming.

Met de slogan 'iedereen beschermd tegen armoede?' voert Welzijnszorg campagne rond sociale onderbescherming. Welzijnszorg voert deze campagne samen met Samenlevingsopbouw, CAW, Beweging.net en het Netwerk Tegen Armoede.

Grotere armoede en onderbescherming

Brussel is niet enkel qua armoederisico-percentage koploper. In zowat elk lijstje staan we aan de (trieste) top: het aantal mensen met een leefloon ligt het hoogst in Brussel, de werkloosheidsgraad is het hoogst in Brussel, het percentage invaliden is het hoogst in Brussel ... Bovendien is Brussel ook de stad met de meeste mensen zonder papieren, die bijna altijd in armoede leven maar in geen enkele statistiek zitten.

Het Brussels Observatorium voor Welzijn en Gezondheid omschrijft zelf de situatie in de laatste Armoedebaarometer: "Ongeveer een derde van de Brusselaars (33,7%) moet zien

rond te komen met een inkomen onder de armoederisicogrens. Een vijfde (20,5%) van de Brusselse bevolking tussen 18 en 64 jaar is afhankelijk van een vervangingsinkomen of een bijstandsuitkering (pensioenen niet meegerekend). 5,0% van de Brusselse bevolking tussen 18 en 64 jaar krijgt een (equivalent) leefloon, onder de jongvolwassenen is het aandeel 9,5%. Het Brussels Gewest kent een werkloosheidsgraad van 20,1%. Onder de jongvolwassenen stijgt dit aandeel naar 30,9%. In het Brussels Gewest verlaat één jonge man (18-24 jaar) op vier en één jonge vrouw op zes de school vroegtijdig, dit wil zeggen zonder diploma hoger secundair onderwijs. De cijfers die beschikbaar zijn op gemeentelijk niveau, tonen de bestaande sociaalruimtelijke dualiteit binnen het Brussels Gewest. Er zijn inderdaad grote verschillen tussen de Brusselse gemeenten inzake armoede-indicatoren. Het sociaal statuut beïnvloedt in belangrijke mate de gezondheidssituatie. In het Brussels Gewest lopen kinderen die geboren worden in een huishouden zonder inkomen uit werk, twee keer meer risico om doodgeboren te

worden dan kinderen geboren in een huishouden met twee inkomens. De voor het Brussels Gewest kenmerkende grote sociale heterogeniteit wordt weerspiegeld in belangrijke sociale gezondheidsongelijkheden.

De armoede-indicatoren tonen in het algemeen een zekere stabiliteit, of een lichte stijging. In het kader van een sterke demografische groei, wordt het Brussels Gewest geconfronteerd met belangrijke uitdagingen op vlak van huisvesting, tewerkstelling en scholing zoals aangetoond wordt door de indicatoren van de Welzijnsbarometer.”¹

Wat de sociale zekerheid betreft, kent Brussel (voorlopig) dezelfde regelgeving als de rest van ons land. De grotere onderbescherming is te wijten aan de grotere groepen met een risicoprofiel die in de hoofdstad aanwezig zijn. Dit zet heel wat druk op enerzijds de sociale bijstand en anderzijds op de dienstverlening. Zo is de begeleiding voor werkzoekenden door Actiris minder intensief dan bij VDAB en de dossierlast per medewerker ligt er veel hoger.

Ingewikkelde structuren

Wanneer je in Brussel rondloopt dan merk je dat er heel verschillende buurten zijn, dat het zuiden van Brussel rijker is dan het noorden, dat er mensen van allerlei origine en allerlei sociaaleconomische achtergrond samenleven ... maar je zal zelden merken dat je je in een andere gemeente bevindt, tenzij misschien als je goed op de straatbordjes of ander straatmeubilair let. Sommige grenzen, zoals het kanaal, zijn nog duidelijk. In de meeste gevallen stopt de ene gemeente waar de andere begint, midden in een straat, door een huis ...

We gaan in dit artikel niet de hele discussie over gemeentelijke fusies voeren, maar in het kader

van de bijstand door OCMW's is dit voor veel mensen problematisch. Binnen een stad, met dure huisvesting, is verhuizen erg normaal. Wanneer je al moeilijk rondkomt, is een iets goedkopere of betere woning welkom. Verhuizen naar de overkant van de straat kan echter al betekenen dat je in een andere gemeente, met een ander OCMW, met andere regels en steun terecht komt. Een nieuw dossier, wachttijden, meer of minder aanvullende steun ... zijn het gevolg.

Die 19 Brusselse gemeenten hebben niet allemaal evenveel mogelijkheden. Net als in Vlaanderen is de ene gemeente rijker dan de andere en is de bevolking in de ene gemeente meer behoeftig dan de andere.

Brussel is dan wel één gewest, voor gemeenschapsbevoegdheden, zoals onderwijs en kinderopvang, zijn de Vlaamse en Franstalige Gemeenschap bevoegd. Voor welzijn en gezondheidszorg wordt de bevoegdheid ook gedeeld met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Huisvesting valt dan weer onder de bevoegdheid van het Brussels Gewest. Dit maakt de situatie niet altijd eenvoudiger en leidt soms regelrecht tot onderbescherming. De discussies tussen gemeenschappen over wie welk deel van de koek krijgt (en moet financieren) zijn gekend. Maar ook andere problemen duiken op. Neem de Vlaamse Zorgverzekering, een instrument dat vooral ouderen een financiële steun geeft wanneer zij zorgnoden hebben. Aangezien het gaat over een gemeenschapsbevoegdheid kan je dit niet opleggen en is de aansluiting vrijwillig. Daarom is de keuze gelaten. Wie echter met een structureel tekort aan middelen zit, zal zich niet zomaar vrijwillig aansluiten bij een verzekering die deels solidair georganiseerd is. Dan hebben we het nog niet over het gebrek aan informatie gehad.

Binnenkort wordt trouwens wél een deel van de

sociale zekerheid geregionaliseerd: de kinderbijslagen. Dit wordt ook een gemeenschapsbevoegdheid. In Brussel wordt de verantwoordelijkheid hiervoor gelegd bij de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Net als de andere gemeenschappen moet men in Brussel keuzes maken over de modaliteiten van de kinderbijslag. Dit wordt geen gemakkelijke oefening. Brussel kent een jonge bevolking met bovendien heel wat rechthebbenden op sociale toeslagen. De verdeling van de middelen gebeurt

op basis van het aantal 0-18 jarigen en houdt geen rekening met de verdeling van kwetsbare groepen. Hoewel dit de eerste tien jaar gecompenseerd wordt door de federale overheid, zal dit in de toekomst Brussel voor een belangrijke uitdaging stellen.

In Brussel zitten zoals gezegd grote gaten in de paraplu van de sociale bescherming. Samen met sterke partners voert Welzijnszorg dit najaar actie hieromtrent.

Iedereen beschermd tegen armoede?

Sociaal onrecht treft 1 op 7 mensen in ons land

Steun onze armoedeprojecten
Stort op BE21 0000 0000 0303

w welzijnszorg
samen tegen armoede

www.welzijnszorg.be

beweging
net

CAW
arbeidsrecht advies

af
aanpak
overstroom

CS SAMENLEVINGSPROEUV

SS welzijnsschakels
ELKE SCHAKEL TELT

Welzijnszorg en haar campagnepartners hebben drie beleidseisen om sociale uitsluiting in ons land te bestrijden.

- 1 Een inkomen boven de armoedegrens voor iedereen.
- 2 Mensen geven waar ze recht op hebben: automatisch rechten toekennen
- 3 Ieders rechten realiseren door kwaliteitsvolle dienstverlening te garanderen

Meer informatie:

Bart Van Walle Welzijnszorg vzw, Huidevettersstraat
165, 1000 Brussel. 02 2013 04 73 – 0474 410
644 – bart.vanwalle@welzijnszorg.be

1 <http://www.observatbru.be/documents/publications/2013-barometre-barometer.xml?lang=nl>

Foto materiaal: © Welzijnszorg vzw en Layla Aerts

Ondersteun de campagne van Welzijnszorg!

- 1 Zet de campagne in de kijker!
Deel onze boodschap, praat over de campagne en zwengel mee het debat aan. Hang een campagne-affiche aan je raam; stel onze folders ter beschikking, volg ons op facebook en twitter...
- 2 Geef een signaal van protest en teken mee!
Zet je naam en handtekening op een van de paraplu's op het petitieblad en vraag aan familie, collega's, vrienden en burens om hetzelfde te doen. Bezorg je handtekeningen voor 16/01/2015 aan Welzijnszorg of handteken de petitie digitaal via www.welzijnszorg.be. Eind januari bezorgen we alle handtekeningen aan de betrokken ministers en geven we hiermee een krachtig signaal tegen sociale uitsluiting!
- 3 Doe mee en zamel geld in!
Armoedebestrijding vraagt veel engagement. Er zijn verschillende manieren om solidair te zijn met mensen in armoede. Zet je in voor één van de acties van Welzijnszorg en draag zo op jouw manier bij in de strijd tegen armoede. Met jouw steun stimuleert en ondersteunt Welzijnszorg organisaties in Brussel en Vlaanderen die kansen geven aan mensen in armoede.

